

Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania. Klauzula rebus sic stantibus

Spis treści

Wstęp	XI
Wykaz skrótów	XV
Bibliografia	XIX
Część I. Kształtowanie się koncepcji klauzuli <i>rebus sic stantibus</i> w doktrynie, systemach prawnych niektórych państw, w prawie modelowym i w prawie polskim	1
Rozdział I. Kształtowanie się koncepcji klauzuli <i>rebus sic stantibus</i> ..	3
§ 1. Wprowadzenie	3
I. Rozwój historyczny klauzuli <i>rebus sic stantibus</i>	4
II. Koncepcje doktrynalne uwzględniania wpływu okoliczności na zobowiązania	7
1. Wprowadzenie	7
2. Próby teoretycznego uzasadnienia dopuszczalności uwzględniania wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania	9
A. Teoria sprawiedliwości	10
B. Teoria uczciwości i sumienności	10
C. Teoria siły wyższej	11
D. Teoria nieprzewidywalności	12
E. Teoria ekwiwalentności	14
F. Teoria nadużycia prawa	14
G. Teoria wspólnej woli stron	15
§ 2. Podsumowanie	16
Rozdział II. Kształtowanie się modeli rozwiązań prawnych dotyczących uwzględniania wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania	19
§ 1. Model przyjmujący zasadę ogólną uwzględniania wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania, dopuszczający możliwość zmiany treści umowy w następstwie zmian warunków	20
I. Systemy kształtujące zasadę ogólną uwzględniania wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania wypracowaną przez orzecznictwo	20
1. Prawo niemieckie	20

2. Prawo austriackie	30
3. Prawo szwajcarskie	32
4. Prawo angielskie	34
5. Prawo amerykańskie	42
II. Systemy kształtujące zasadę ogólną wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania w ramach uregulowania w prawie pozytywnym	44
1. Prawo włoskie	45
§ 2. Model odrzucający dopuszczalność uwzględniania wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania jako zasadę ogólną	48
I. Prawo francuskie	48
1. Nadzwyczajna zmiana stosunków w sprawach cywilnych ..	51
2. Odrzucenie klauzuli <i>rebus sic stantibus</i> przez Sąd Kasacyjny – zasada <i>pacta sunt servanda</i>	52
3. Sądownictwo administracyjne	55
4. Rozbieżności między orzecznictwem sądów powszechnych i administracyjnych	60
II. Prawo belgijskie	61
§ 3. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania w Konwencji Wiedeńskiej i prawie modelowym	63
I. Uregulowanie wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania w Konwencji Wiedeńskiej	63
II. Model przyjęty w PECL (art. 6:111) i DCFR (art. 1:110)	65
III. Model przyjęty w Zasadach Międzynarodowych Umów Handlowych UNIDROIT	69
§ 4. Podsumowanie	71
 Rozdział III. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania (klauzula <i>rebus sic stantibus</i>) w prawie polskim (art. 269 KZ i okres poprzedzający wejście w życie art. 357¹ KC)	
§ 1. Wprowadzenie	75
§ 2. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania (klauzula <i>rebus sic stantibus</i>) w prawie polskim w świetle art. 269 KZ oraz w okresie poprzedzającym kodyfikację prawa cywilnego	75
§ 3. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania według KC (stan prawny obowiązujący do 30.9.1990 r.). Próby skonstruowania ogólnej zasady uwzględniania wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania na podstawie postanowień KC	81
I. Stanowisko doktryny	81
1. Koncepcja gospodarczej niemożliwości świadczenia	85
2. Koncepcja nadużycia prawa	92
3. Koncepcja zgodnego zamiaru stron i celu umowy (art. 65 § 2 KC)	94
II. Stanowisko judykatury	94
§ 4. Podsumowanie	96

Część II. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania w świetle uregulowań Kodeksu cywilnego i przepisów pozakodeksowych	99
Rozdział I. Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązania w świetle art. 357¹ KC	101
§ 1. Wprowadzenie	101
§ 2. Relacja między zasadą <i>pacta sunt servanda</i> a klauzulą <i>rebus sic stantibus</i>	104
§ 3. Umieszczenie klauzuli <i>rebus sic stantibus</i> w KC	115
§ 4. Ogólna charakterystyka uregulowania art. 357 ¹ KC	118
I. Obowiązki art. 357 ¹ KC w czasie	118
II. Dyspozytywny charakter uregulowania art. 357 ¹ KC	118
III. Konstrukcja art. 357 ¹ KC	120
IV. Zakres podmiotowy	120
§ 5. Przesłanki zastosowania art. 357 ¹ KC. Określenie konsekwencji spełnienia się przesłanek zastosowania art. 357 ¹ KC	123
I. Umowa jako źródło zobowiązania	126
1. Rodzaje świadczeń a klauzula <i>rebus sic stantibus</i>	126
2. Istnienie umowy jako przesłanka dopuszczalności wnieśnienia powództwa z art. 357 ¹ KC	130
3. Wpływ odbioru etapów wykonania umów na dopuszczalność wnieśnienia powództwa z art. 357 ¹ KC ..	140
4. Klauzula <i>rebus sic stantibus</i> a zobowiązania pozaumowne	141
II. Nadzwyczajna zmiana stosunków	147
III. Przesłanka nieprzewidzenia	163
IV. Nadmierna trudność spełnienia świadczenia lub groźba rażącej straty dla jednej ze stron	170
V. Związek przyczynowy między nadzwyczajną zmianą okoliczności a nadmiernymi trudnościami lub groźbą rażącej straty	175
§ 6. Ingerencja sądu (rodzaj i zakres)	180
I. Odmienne niż w umowie oznaczenie sposobu wykonania zobowiązania	185
II. Rozwiązanie umowy	188
§ 7. Zagadnienia procesowe	190
§ 8. Zakres zastosowania art. 357 ¹ KC, zagadnienia szczegółowe	192
I. Klauzula <i>rebus sic stantibus</i> a odpowiedzialność <i>ex contractu</i>	192
II. Klauzula <i>rebus sic stantibus</i> a gospodarcza niemożliwość świadczenia	196
III. Klauzula <i>rebus sic stantibus</i> a zdarzenie siły wyższej (<i>vis major</i>)	203
IV. Możliwość wykorzystywania art. 357 ¹ KC w celu rozwiązywania sporów w zakresie tzw. opcji walutowych	204
1. Wprowadzenie	204
2. Pojęcie opcji walutowej	207

3. Możliwość uwzględnienia wpływu zmiany okoliczności w przypadku umów opcji walutowych w świetle uregulowania art. 357 ¹ KC	209
A. Umowa jako źródło zobowiązania	210
B. Nadzwyczajna zmiana stosunków	211
C. Nadmierne utrudnienie wykonania umowy opcji walutowej bądź zagrożenie rażąca stratą dla jednej z jej stron	213
D. Wymóg nieprzewidzenia przez strony umowy wpływu zmiany okoliczności na łączący je stosunek zobowiązaniowy	214
E. Wnioski	215
4. Klauzula <i>rebus sic stantibus</i> a możliwość waloryzacji świadczeń pieniężnych. Relacja pomiędzy art. 357 ¹ KC i art. 358 ¹ § 3 KC	216
§ 9. Projekty zmiany uregulowania klauzuli <i>rebus sic stantibus</i>	223
I. Wprowadzenie	223
II. Porównanie art. 357 ¹ KC i art. 6:111 PECL. Artykuł 6:111 PECL jako wzorzec przyszłego uregulowania klauzuli <i>rebus sic stantibus</i> w prawie polskim	224
III. Założenia i propozycje dotyczące potrzebnych zmian uregulowania klauzuli <i>rebus sic stantibus</i>	232
IV. Projekty uregulowania klauzuli <i>rebus sic stantibus</i> w nowym Kodeksie cywilnym	238

Rozdział II. Uregulowanie wpływu zmiany okoliczności na zobowiązania w przepisach szczególnych	241
§ 1. Wprowadzenie	241
§ 2. Uregulowania wpływu zmiany stosunków na zobowiązania w przepisach szczególnych Kodeksu cywilnego	242
I. Sądowa waloryzacja świadczeń pieniężnych (art. 358 ¹ § 3 KC)	242
II. Natychmiastowa wymagalność świadczenia (art. 458 KC)	252
III. Wstrzymanie spełnienia świadczenia wzajemnego (art. 490 KC)	254
IV. Zmiana wynagrodzenia ustalonego w umowie o dzieło (art. 629–632 KC)	255
1. Wprowadzenie	255
A. Wynagrodzenie kosztorysowe w umowie o dzieło (art. 629 KC)	255
B. Podwyższenie wynagrodzenia kosztorysowego (art. 630 KC)	256
C. Odstąpienie przez zamawiającego od umowy (art. 631 KC)	257
D. Wynagrodzenie ryczałtowe (art. 632 KC)	258
V. Dopuszczalność żądania obniżenia czynszu (art. 700 KC)	262
VI. Odstąpienie od umowy i dopuszczalność odmowy wydania przedmiotu pożyczki (art. 721 KC)	264

VII. Zmiana sposobu wykonania zlecenia (art. 737 KC)	265
VIII. Zmiana miejsca i sposobu przechowania rzeczy (art. 838 KC) .	267
IX. Odwołanie darowizny w następstwie zmiany stanu majątkowego darczyńcy (art. 896 KC)	267
X. Dopuszczalność zmiany wysokości lub czasu trwania renty (art. 907 § 2 KC)	269
XI. Zmiana i rozwiązanie umowy o dożywocie (art. 913 KC)	271
XII. Odstępstwa od zasady nominalizmu (art. 693 § 2, art. 903 KC)	272
§ 3. Przepisy pozakodeksowe	272
I. Wpływ zmiany stosunków na orzeczenia lub umowy dotyczące obowiązku alimentacyjnego (art. 138 KRO)	272
II. Zmiana układu w następstwie nadzwyczajnej zmiany stosunków gospodarczych (art. 298 PrUpNaprz)	277
III. Dopuszczalność zmiany umów w sprawach zamówień publicznych w świetle art. 144 i 145 PrZamPubl	280
IV. Wnioski	285
Część III. Adaptacyjne klauzule umowne	287
Rozdział I. Adaptacyjne klauzule umowne. Zagadnienia ogólne	289
Rozdział II. Umowne klauzule adaptacyjne. Model <i>force majeure</i> ...	299
Rozdział III. Umowne klauzule adaptacyjne. Model <i>hardship</i>	313
Rozdział IV. Podsumowanie	327
Zakończenie	329

Przejdź do księgarni →